

พระสูตรที่ ๑๑

หากไม่สนใจคำตถาคต จะทำให้เกิดความอันตรายของคำตถาคต เปรียบด้วยกลองศึก

ภิกษุทั้งหลาย! เรื่องนี้เคยมีมาแล้ว

กลองศึกของกษัตริย์พวกทศารหะ เรียกว่า อานกะ มีอยู่
เมื่อกองอานกะนี้ มีแผลแตก หรือลิ พวกกษัตริย์ทศารหะได้หาเนื้อไม้อื่น
ทำเป็นลิ้ม เสริมลงในรอยแตกของกลองนั้น (ทุกราบไป).

ภิกษุทั้งหลาย! เมื่อเชื่อมปะเข้าหลายครั้ง หลายคราวเช่นนั้น
นานเข้าก็ถึงสมัยหนึ่ง ซึ่งเนื้อไม้เดิมของตัวกลองหมดสิ้นไป
เหลืออยู่แต่เนื้อไม้ที่ทำเสริมเข้าใหม่เท่านั้น

ภิกษุทั้งหลาย! ฉันทใดกัฉนันั้น :

ในกาลยัตถาว ฝายอนาคต จักมีภิกษุทั้งหลาย
สุดตันตะเหล่าใด ที่เป็นคำของตถาคต เป็นข้อความลึก มีความหมายซึ่ง
เป็นชั้นโลกุตตระ ว่าเฉพาะด้วยเรื่องสุญญตา
เมื่อมีผู้นำสุดตันตะเหล่านั้นมากล่าวอยู่
เธอจักไม่ฟังด้วยดี จักไม่เงี่ยหูฟัง จักไม่ตั้งจิต เพื่อจะรู้ทั่วถึง
และจักไม่สำคัญว่าเป็นสิ่งที่ตนควรศึกษาเล่าเรียน.

ส่วนสุดตันตะเหล่าใด ที่นักกวีแต่งขึ้นใหม่ เป็นคำร้อยกรองประเภตกาพย์กลอน
มีอักษรสละสลวย มีพยัญชนะอันวิจิตร เป็นเรื่องนอกแนว เป็นคำกล่าวของสาวก
เมื่อมีผู้นำสูตรที่นักกวีแต่งขึ้นใหม่เหล่านั้นมากล่าวอยู่
เธอจักฟังด้วยดี จักเงี่ยหูฟัง จักตั้งจิตเพื่อจะรู้ทั่วถึง
และจักสำคัญว่าเป็นสิ่งที่ตนควรศึกษาเล่าเรียน.

ภิกษุทั้งหลาย! ความอันตรายของสุดตันตะเหล่านั้น ที่เป็นคำของตถาคต
เป็นข้อความลึก มีความหมายซึ่ง เป็นชั้นโลกุตตระ
ว่าเฉพาะด้วยเรื่องสุญญตา จักมีได้ด้วยอาการอย่างนี้ แล.

พระสูตรที่ ๑๒

พระองค์ทรงสามารถกำหนดสมาธิ เมื่อจะพูดทุกถ้อยคำ จึงไม่ผิดพลาด

อัคคีเวสนะ! เรานั้นหรือ จำเดิมแต่เริ่มแสดง
กระทั่งคำสุดท้ายแห่งการกล่าวเรื่องนั้นๆ
ย่อมตั้งไว้ซึ่งจิตในสมาธินิมิตอันเป็นภายในโดยแท้
ให้จิตดำรงอยู่ ให้จิตตั้งมั่นอยู่ กระทำให้มีจิตเป็นเอก
ดังเช่นที่คนทั้งหลายเคยได้ยินว่าเรากระทำอยู่เป็นประจำดังนี้.

ม. ม. ๑๒/๔๖๐/๔๓๐.

พระสูตรที่ ๑๓

คำพูดที่ตรัสมาทั้งหมดนับแต่วันตรัสรู้นั้น สอดรับไม่ขัดแย้งกัน

ภิกษุทั้งหลาย! นับตั้งแต่ราตรี ที่ตถาคตได้ตรัสรู้ อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ
จนกระทั่งถึงราตรีที่ตถาคตปรินิพพาน ด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุ
ตลอดเวลาเรหว่างนั้นตถาคตได้กล่าวสอน พร่ำสอน แสดงออก ซึ่งถ้อยคำใด
ถ้อยคำเหล่านั้นทั้งหมด ย่อมเข้ากันได้โดยประการเดียวทั้งสิ้น ไม่แย้งกันเป็นประการอื่นเลย.

อิตฺติวุ. ขุ. ๒๕/๓๒๑/๒๙๓.

พระสูตรที่ ๑๔

แต่ละคำพูดเป็นอกาลิโก คือถูกต้องตรงจริง ไม่จำกัดกาลเวลา

ภิกษุทั้งหลาย! พวกเธอทั้งหลายเป็นผู้ที่เรานำไปแล้วด้วยธรรมนี้
อันเป็นธรรมที่บุคคลจะพึงเห็นได้ด้วยตนเอง (สนธิภูจโก)
เป็นธรรมให้ผลไม่จำกัดกาล (อกาลิโก)
เป็นธรรมที่ควรเรียกกันมาตุ (เอหิปสสิโก)
ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว (โอปนยิโก)
อันวิญญูชนจะพึงรู้ได้เฉพาะตน (ปัจจตตัม เวทิตัพโพ วิญญูหิ) .

ม. ม. ๑๒/๔๘๕/๔๕๑.

พระสูตรที่ ๑๕

ทรงให้ใช้ธรรมวินัยที่ตรัสแล้วเป็นศาสดาแทนต่อไป

อานนท์! ความคิดอาจมีแก่พวกเธออย่างนี้ว่า
“ธรรมวินัยของพวกเรา มีพระศาสดาล่วงลับไปแล้ว
พวกเราไม่มีพระศาสดา” ดังนี้.

อานนท์! พวกเธออย่าคิดอย่างนั้น.

อานนท์! ธรรมก็ดี วินัยก็ดี
ที่เราแสดงแล้ว บัญญัติแล้ว แก่พวกเธอทั้งหลาย
ธรรมวินัยนั้น จักเป็นศาสดาของพวกเธอทั้งหลาย
โดยกาลล่วงไปแห่งเรา.

อานนท์! ในกาลบัดนี้ก็ดี ในกาลล่วงไปแห่งเราก็คดี
ใครก็ตาม จักต้องมีตนเป็นประทีป มีตนเป็นสรณะ ไม่เอาสิ่งอื่นเป็นสรณะ
มีธรรมเป็นประทีป มีธรรมเป็นสรณะ ไม่เอาสิ่งอื่นเป็นสรณะ เป็นอยู่.

อานนท์! ภิกษุพวกใด เป็นผู้ใคร่ในสิกขา
ภิกษุพวกนั้นจักเป็นผู้อยู่ในสถานะอันเลิศที่สุด แล.

มหา. ที. ๑๐/๑๕๘/๑๔๑.

พระสูตรที่ ๑๖

ทรงห้ามบัญญัติเพิ่มหรือตัดทอนสิ่งที่บัญญัติไว้

ภิกษุทั้งหลาย!
ภิกษุทั้งหลาย จักไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่เคยบัญญัติ
จักไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว
จักสมทานศึกษาในสิกขาบทที่บัญญัติไว้แล้ว
อย่างเคร่งครัด อยู่เพียงใด
ความเจริญก็เป็นสิ่งที่ภิกษุทั้งหลายหวังได้
ไม่มีความเสื่อมเลย อยู่เพียงนั้น.

สตตก. อ. ๒๓/๒๑/๒๑.

พระสูตรที่ ๑๗

เหตุผลที่ต้องรับฟังเฉพาะคำตรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงกำชับให้ศึกษาปฏิบัติเฉพาะจากคำของพระองค์เท่านั้น อย่าฟังคนอื่น

ภิกษุทั้งหลาย! พวกภิกษุบริษัทในกรณีนี้
สุดตันตะเหล่าใด ที่กวีแต่งขึ้นใหม่ เป็นคำร้อยกรองประเภตกาพย์กลอน
มีอักษรสละสลวย มีพยัญชนะอันวิจิตร เป็นเรื่องนอกแนว เป็นคำกล่าวของสาวก
เมื่อมีผู้นำสุดตันตะเหล่านั้นมากล่าวอยู่ เธอจักไม่ฟังด้วยดี ไม่เจียหูฟัง
ไม่ตั้งจิตเพื่อจะรู้ทั่วถึง และจักไม่สำคัญว่าเป็นสิ่งที่ตนควรศึกษาเล่าเรียน.

ภิกษุทั้งหลาย! ส่วนสุดตันตะเหล่าใด ที่เป็นคำของตถาคต
เป็นข้อความลึก มีความหมายซึ่ง เป็นชั้นโลกุตตระ
ว่าเฉพาะด้วยเรื่องสัจจญาณ เมื่อมีผู้นำสุดตันตะเหล่านั้นมากล่าวอยู่
เธอย่อมฟังด้วยดี ย่อมเจียหูฟัง ย่อมตั้งจิต เพื่อจะรู้ทั่วถึง
และย่อมสำคัญว่าเป็นสิ่งที่ตนควรศึกษาเล่าเรียน จึงพากันเล่าเรียน ได้ถาม
ทวนถามแก่กันและกันอยู่ว่า “ข้อนี้เป็นอย่างไร ? มีความหมายที่นัย ?” ดังนี้.

ด้วยการทำดังนี้ เธอย่อมเปิดธรรมที่ถูกปิดไว้ได้.

ธรรมที่ยังไม่ปรากฏ เธอก็ทำให้ปรากฏได้
ความสงสัยในธรรมหลายประการที่น่าสงสัย เธอก็บรรเทาลงได้

ภิกษุทั้งหลาย! ภิกษุบริษัทเหล่านี้ เราเรียกว่า
บริษัทที่มีการล่องไปได้ ด้วยการสอบถามแก่กันและกันเอาเอง
หาใช่ด้วยการชี้แจงโดยกระจ่างของบุคคลภายนอกเหล่าอื่นไม่
(ปฏิปุจฉาวินิตาปริสาโนอกกาจิตวินิตา) จัดเป็นบริษัทที่เลิศ แล.